

HA RU KI

MIEHIÄ
ILMAN
NAISIA

MU RA KA MI

HARUKI MURAKAMI:

Suuri lammasseikkailu (1982, suom. 1993)

Sputnik-rakastettuni (1999, suom. 2003)

Kafka rannalla (2002, suom. 2009)

Norwegian Wood (1987, suom. 2012)

1Q84 (osat 1 ja 2 2009, osa 3 2010, suom. 2013)

Värittömän miehen vaellusvuodet (2013, suom. 2014)

Maaailmanloppu ja ihmemaa (1985, suom. 2015)

Miehiä ilman naisia (2014, suom. 2016)

HARUKI MURAKAMI

Miehiä ilman naisia

Suomentanut
JUHA MYLLÄRI

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

Japaninkielinen alkuteos ONNA NO INAI OTOKOTACHI,
englanniksi *Men Without Women*, ilmestyi 2014.

ONNA NO INAI OTOKOTACHI by Haruki Murakami

Copyright © 2014 Haruki Murakami

All rights reserved.

Originally published by Bungeishunju Ltd., Tokyo

Koi Suru Zamuza ("Samsa in Love") by Haruki Murakami

Copyright © Haruki Murakami, 2013

Originally published in Japan in 2013 in the anthology, KOI SHIKUTE:
Ten Selected Love Stories, by Chuokoron-Shinsha, Inc., Tokyo

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2016

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-9043-9

Sisällys

Drive My Car	7
Yesterday	52
Itsenäinen elin	96
Šeherazade	142
Kino	179
Rakastunut Samsa	226
Miehiä ilman naisia	258

Drive My Car

Kafuku oli ollut lukemattomia kertoja naisen kyydissä, ja hänen kokemuksensa mukaan useimmat naisautoilijat saattoi jakaa kahteen ryhmään. Jotkut olivat hieman liian aggressiivisia ja jotkut taas hieman liian varovaisia. Jälkimmäisiä oli – onneksi – selvästi enemmän. Yleensäkin saattoi sanoa, että naiset ajoivat miehiä huolellisemmin ja varovaisemmin. Tietenkään huolellisessa ja varovaisessa ajotavassa ei ollut mitään moittimista, mutta joskus se saattoi ärsyttää muita tiellä liikkujia.

Kafuku arveli, että aggressiivisesti ajavat naiskuljettajat usein pitivät itseään taitavina autonkäsittelijöinä. He väheksyivät varovaisia naiskuljettajia ja olivat ylpeitä siitä, etteivät olleet näiden kaltaisia. He vain eivät huomanneet niitä huokauksia, manauksia ja hieman kiireisiä jarrutuksia, jotka olivat seurausta heidän rohkeista kais-tanvaihtoistaan.

Tietenkin oli myös naiskuljettajia, jotka eivät kuuluneet kumpaankaan ryhmään. Sellaisia naisia, jotka

ajoivat aivan normaalisti, eivät siis liian aggressiivisesti eivätkä liian varovaisestikaan. Heidän joukossaan oli peräti varsin taitavia autoilijoita. Myös sellaisista naiskuljettajista Kafuku kuitenkin aisti jatkuvasti jonkinlaista jännittyneisyyttä. Hän ei osannut kuvailla sitä tarkasti, mutta kun hän istui sellaisen kuljettajan vieressä, hän tunsi ajotavassa väkinäisyyttä, joka esti häntä rentoutumasta täysin. Hän saattoi tuntea kuivuutta kurkussaan tai tarvetta täyttää hiljaisuuden merkityksettömällä rupattelulla.

Luonnollisesti myös miehissä oli niin taitavia kuin kehojakin autoilijoita. Yleensä Kafuku ei kuitenkaan aistinut mieskuljettajan kyydissä istuessaan samanlaista jännittyneisyyttä. Mutta tuskin mieskuljettajatkään todellisuudessa olivat työtä tehdessään rentoutuneessa tilassa. Luultavasti hekin jännittivät. Jollain tavalla he kuitenkin osasivat – varmaankin tiedostamattaan – pitää jännityksensä erillisenä olemuksestaan. He keskittyivät kyllä ajamiseen, mutta pystyivät silti käymään keskustelua ja muutenkin käyttäytymään normaalisti. Heille ajaminen oli ajamista ja läsnäolo oli läsnäoloa. Kafuku ei tiennyt, miksi nais- ja mieskuljettajien välillä tuntui olevan sellainen ero.

Kafuku ei jokapäiväisessä elämässään useinkaan jaotellut ihmisiä sukupuolen perusteella. Useimmissa asioissa hän ei kokenut naisten ja miesten välillä olevan kyvykkyyseroa. Työelämässään hän oli tekemisissä yhtä paljon molempien sukupuolien kanssa. Oikeastaan hänelle saattoi olla hieman luontevampaa tehdä töitä naisten

kuin miesten kanssa. Usein naiskollegoilla oli silmää yksityiskohdille ja hyvä kyky kuunnella ja ymmärtää muita. Autokyydissä istuminen oli poikkeus. Tieto siitä, että ratissa oli nainen, pysyi jostain syystä sitkeästi Kafukun tietoisuudessa koko matkan ajan. Hän ei kuitenkaan ollut kertonut tuntemuksestaan kenellekään. Se tuntui aiheelta, josta ei ollut soveliaista keskustella.

Kun autokorjaamoyrittäjä Ooba kuuli Kafukun etsivän itselleen autonkuljettajaa ja suositteli työhön erästä naista, Kafuku ei näyttänyt innostuneelta. Ooba hymyili tietävän näköisesti huomattuaan Kafukun reaktion.

”Herra Kafuku, sen tytön ajotaidot ovat kunnossa. Sen voin luvata. Tapaisitteko hänet kokeeksi, vaikka vain minun mielikseni?”

”Käyhän se, jos se on sinusta hyvä ajatus”, Kafuku vastasi. Hän tarvitsi autonkuljettajan pian, ja Ooba oli luotettava mies. Kafuku oli tuntenut hänet jo 15 vuoden ajan. Ulkonäöltään Ooba rautalangan paksuisine hiuksineen muistutti lähinnä peikkaa, mutta autoasioissa häntä kannatti kuunnella.

”Haluaisin varmuudeksi tarkistaa vielä renkaiden ohjaukulmat. Jos niissä ei ole vikaa, pystyn luovuttamaan auton ylihuomenna kello kahdelta täysin valmiina. Pyydän tyttöä tulemaan käymään. Voisitte käydä pienellä ajelulla. Jos hän ei ole teille oikea kuljettaja, sanokaa vain. Minä en siitä loukkaannu.”

”Minkä ikäinen hän on?”

”Luulisin, että kahdenkymmenenviiden paikkeilla. En

ole tainnut koskaan kysyä”, Ooba sanoi. Sitten hän mut-
risti vähän suutaan. ”Kuten sanoin, hänen ajotaidossaan
ei ole vikaa, mutta...”

”Mutta?”

”Hän on vähän... no, sanoisinko jääräpäinen.”

”Millä lailla?”

”Hän ei juuri puhu, ja jos puhuu, niin töksäytellen.
Tupakkaa hän polttaa aina kun on tilaisuus”, Ooba vas-
tasi. ”Ymmärrätte sitten, kun tapaatte hänet. Hän ei ole
herttainen luonne. Ei edes hymyile juuri koskaan. Ja jos
saa sanoa suoraan, häntä ei ole siunattu kauneudella.”

”Se ei haittaa. Liian kaunis kuljettaja häiritseisi kes-
kittymistä. Sitä paitsi en halua antaa aiheita millekään
juoruille.”

”Sitten hän voi olla teille juuri sopiva.”

”Ja ajotaidossahan ei siis ollut moittimista?”

”Siitä voitte olla varma. Enkä tarkoita, että hän on
taitava naiseksi. Tarkoitan, että hän on taitava.”

”Mitä hän tekee työkseen nyt?”

”En tiedä tarkalleen. Joskus hän on lähikaupan kassalla
tai ajaa lähettipalvelun autoa. Ilmeisesti hän elättää itsensä
keikoilla ja lyhyillä työsuhteilla. Ne eivät estä häntä otta-
masta vastaan parempaa työtä, jos sellainen tulee vastaan.
Eräs tuttava esitteli hänet minulle, mutta meillä ei ole
nyt varaa ottaa uusia työntekijöitä. Pyydän hänet töihin
silloin tällöin, kun on tarvetta. Minusta hän vaikuttaa
tunnolliselta ihmiseltä. Ainakaan hän ei juo pisaraakaan.”

Alkoholin mainitseminen synkensi Kafukun ilmeen.
Oikean käden sormet ojentuivat huulille.

”Sovitaan sitten, että tapaan hänet ylihuomenna kello kaksi”, Kafuku sanoi.

Jos kuljettajaehdokas todella oli vähäpuheinen eikä erityisen herttainen, Kafuku halusi nähdä hänet.

Kaksi päivää myöhemmin kello kaksi iltapäivällä Kafukun keltainen Saab 900 -avoauto oli korjattu. Keulan oikean puolen lommoutunut kohta oli oikaistu, ja uutta maalia oli lähes mahdotonta erottaa vanhasta. Moottori oli huollettu, vaihteet säädetty ja jarrupalat ja tuulilasinpyyhkimet vaihdettu. Auto oli pesty, vanteet kiillotettu ja maalipinta vahattu. Ooban työn jälki oli tälläkin kertaa pikkutarkkaa ja moitteetonta. Kafuku oli ajanut samaa Saabia kahdentoista vuoden ajan. Ajokilometrejä oli kertynyt yli satatuhatta. Avokatto oli jo varsin kulunut ja saattoi vuotaa kovalla sateella. Kafukulla ei kuitenkaan vielä ollut aikomusta vaihtaa uuteen autoon. Saabiin ei ollut ilmaantunut sietämättömiä vikoja. Sitä paitsi hän oli kiintynyt siihen. Hän nautti ajamisesta katto auki niin kesällä kuin talvellakin. Talvisin hän piti ajaessaan paksua takkia ja kaulaliinaa, kesällä taas hattua ja tummia aurinkolaseja. Hän ajeli Tokion teillä ja kaduilla nautiskellen vaihteiden vaihtamisesta. Risteyksissä vihreitä valoja odotellessaan hän katseli taivasta. Hän tarkkaili ajelehtivia pilviä ja sähköjohdoilla istuvia lintuja. Se oli korvaamaton osa hänen elämäntapaansa. Hän käveli yhden kierroksen Saabin ympäri tarkastellen huoltojälkeä kuin ravihevosen omistaja, joka selvittää hevosensa kuntoa ennen kilpailun alkua.

Kun Kafuku oli ostanut Saabin uutena, hänen vaimonsa oli vielä ollut elossa. Auton keltainen väri oli vaimon valitsema. Ensimmäisinä vuosina he kävivät usein ajeluilla. Vaimo ei ajanut autoa, joten ratissa oli aina Kafuku. Joskus he kävivät automatkoilla Tokion seudun ulkopuolellakin, Izussa tai Hakonessa tai Nasussa.

Seuraavat kymmenen vuotta Kafuku oli kuitenkin ajanut lähes aina yksin. Kafuku oli kyllä vaimonsa kuoltua seurustellut muutamien naisten kanssa, mutta jostain syystä kenelläkään heistä ei ollut koskaan sattunut olemaan tilaisuutta nousta Kafukun kyytiin. Töitä lukuun ottamatta Kafuku ei enää liikkunut Tokion ulkopuolella lainkaan.

”On siinä jo kulumia siellä täällä, mutta kyllä sillä vielä ajaa”, Ooba sanoi koskettaen kojelautaa lempeästi kämmenellään kuin olisi silittänyt suurikokoisen koiran kaulaa. ”Tämä on luotettava malli. Ruotsissa tehtiin niihin aikoihin kestäviä autoja. Sähköjärjestelmän kanssa saa olla vähän varovainen, mutta perusmekanismit ovat tässä autossa aivan kunnossa. Onhan tätä huollettukin ahkerasti.”

Kafuku allekirjoitti tarvittavat paperit. Hän kuunteli juuri selvitystä laskun sisällöstä, kun kuljettajaehdokas saapui. Naisella oli mittaa 165 sentin verran. Hän ei ollut lihava, mutta hänellä oli leveät hartiat ja jyrkvä ruumiinrakenne. Hänen kaulassaan oikealla puolella oli oliivin kokoinen soikea purppuranvärinen luomi, jota hän ei peitellyt millään lailla. Runsaat mustat hiukset oli sidottu taakse niin, että ne eivät roikkuneet häiritsevästi

kasvoilla. Häntä ei olisi mitenkään voinut luonnehtia kauniiksi. Kuten Ooba oli varoittanut Kafukua, naisen kasvot olivat karun ilmeettömät. Hänen poskillaan oli hieman aknen jälkiä. Silmät olivat suuret ja pupillit erotuivat voimakkaasti. Hänen katseestaan sai epäluuloisen vaikutelman. Silmien suuruus sai pupillit näyttämään poikkeuksellisen tummilta. Korvat olivat suuret ja toivat mieleen radioteleskoopin. Naisella oli päällään toukokuun lämpötiloihin nähden hieman liian paksu kalantuotokuvioinen miesten tweedtakki. Jalassaan hänellä oli puuvillahousut ja Conversen mustat lenkkarit. Takin alla oli valkoinen pitkähihainen paita. Rinnat olivat melko suuret.

Ooba esitteli Kafukun ja kuljettajaehdokkaan toiselleen. Jälkimmäisen nimi oli Watari. Watari Misaki.

”Misaki kirjoitetaan tavumerkeillä. Jos haluatte nähdä ansioluetteloni, voin tuoda sellaisen”, nainen ilmoitti äänensävyllä, jota olisi voinut sanoa uhmakkaaksi.

Kafuku pudisti päätään. ”En kaipaa vielä ansioluetteloa. Osaatko käyttää manuaalivaihteita?”

”Pidän niistä”, nainen vastasi viileällä äänensävyllä. Samanlaisen vastauksen olisi ehkä saanut kysymällä vegetaristilta, pystyykö hän syömään salaattia.

”Tämä on niin vanha auto, ettei siinä ole edes navigaattoria.”

”Pärjään ilmankin. Olen ollut jonkin aikaa töissä kuriiripalvelussa. Hallitsen Tokion maantieteen.”

”Lähtisitkö sitten kokeeksi ajelulle? Katto saa olla auki näin mukavalla säällä.”

”Missä haluatte käydä?”

Kafuku mietti hetken. Korjaamo oli Shinohashin lähellä. ”Käännyttään Tengenjin risteyksestä oikealle ja ajetaan Meijiyan parkkihalliin. Käydään siellä ostoksilla ja jatketaan sitten rinnettä ylös Arisugawan puiston suuntaan. Ajetaan Ranskan suurlähetystön ohi, käännyttään Meiji-kadulle ja palataan tänne.”

”Selvä”, nainen sanoi. Hänen ei tarvinnut toistaa reittiohjeita varmistaakseen, että oli ymmärtänyt ne. Saatuaan auton avaimet Oobalta hän istui kuljettajan paikalle ja sääti nopeasti penkin ja peilien asennon. Hän vaikutti tietävän kaikkien säätimien paikat. Seuraavaksi hän painoi kytkintä ja kävi vaihteet yksitellen läpi. Hän otti takin povitaskusta vihreät Raybanin aurinkolasit ja pani ne päähänsä. Sitten hän nyökkäsi kevyesti Kafukulle viestittääkseen olevansa valmis.

”Kasettisoitin”, nainen sanoi itselleen.

”Pidän kaseteista”, Kafuku sanoi. ”Niitä on helpompi käyttää kuin CD-levyjä. Ne kelpaavat myös repliikkien harjoitteluun.”

”En ole nähnyt kasettisoitinta pitkään aikaan.”

”Niihin aikoihin, kun minä aloin ajaa, autoissa oli vielä kasiraitasoittimet”, Kafuku sanoi.

Misaki ei vastannut. Ilmeestä päätellen sana oli hänelle vieras.

Kuten Ooba oli vakuuttanut Kafukulle, Misaki oli taitava kuljettaja. Hänen ajonsa oli sujuvaa eikä lainkaan nykivää. Kaduilla oli ruuhkaa, ja Misakin oli pysähdytävä monta kertaa liikennevaloissa. Kafuku huomasi, että

Misaki pyrki pitämään moottorin kierrosluvun mahdollisimman vakiona. Sen näki seuraamalla hänen silmiensä liikettä. Kun Kafuku sulki silmänsä, hän ei huomannut vaihteiden vaihtoa juuri lainkaan. Kuuntelemalla tarkasti moottorin ääntä hän pystyi juuri ja juuri erottamaan vaihteen vaihtumisen. Myös Misakin kaasun ja jarrun käyttö oli tarkkaavaista ja sulavaa. Parasta Kafukun mielestä oli se, että nuori nainen vaikutti ajaessaan rentoutuneelta. Itse asiassa hän näytti rennommalta auton ratissa kuin auton ulkopuolella. Kasvojen kylmä ilmeettömyys pehmeni hiukan ja hänen katseensakin tuntui vähän lempeämmältä. Puheliasta hänestä ei silti tullut. Hän ei avannut suutaan, ellei Kafuku kysynyt jotain.

Kafukua Misakin vaiteliaisuus ei haitannut. Hän ei itsekään ollut innokas jutustelija. Toki hän nautti sisällöllisestä keskustelusta tutun tai ystävän kanssa, mutta muissa tilanteissa hän oli mieluummin hiljaa. Hän upottautui auton etupenkkiin ja katseli ohitseensa virtaavaa kaupunkimaisemaa. Ajamaan tottuneelle Kafukulle kaupunki näytti matkustajan näkökulmasta miellyttävällä tavalla uudelta ja erilaiselta.

Vilkkaasti liikennöidyllä Gaiennishidōrilla Kafuku pyysi kokeeksi Misakia pysäköimään pari kertaa taskuun. Misaki suoriutui tehtävästä tarkasti ja helpon näköisesti. Hänellä oli selvästi tilanneälyä ja hyvä liikehermosto. Pitkissä punaisissa valoissa hän poltti tupakkaa. Hänen lempimerkkinsä oli ilmeisesti Marlboro. Kun liikennevalo vaihtui, hän sammutti savukkeen heti. Ajaessaan

hän ei polttanut. Tumppeihin ei jäänyt huulipunaa jälkeä. Nuoren naisen kynnet olivat lakkaamattomat. Hän ei vaikuttanut meikanneen juuri lainkaan.

”Haluaisin kysyä muutamia asioita”, Kafuku sanoi Arisugawan puiston kohdalla.

”Olkaa hyvä”, Watari Misaki vastasi.

”Missä olet oppinut ajamaan?”

”Kasvoin syrjäkylässä Hokkaidōn vuorilla. Olen ajanut autoa viidentoista ikävuoden paikkeilta asti. Sillä seudulla ei pärjää ilman autoa. Kylä on varjoisassa laaksossa. Tiet ovat jäässä melkein puolet vuodesta. Siellä oppii taitavaksi ajajaksi tahtomattaankin.”

”Ei kai vuorilla sentään tarvitse harjoitella taskuparkkeerausta?”

Watari Misaki ei sanonut mitään. Typerä kysymys ei ilmeisesti ansainnut vastausta.

”Selittikö Ooba sinulle, miksi tarvitsen autonkuljettajaa?”

Misaki vastasi nuotittomalla äänellä kääntämättä päätään: ”Olette näyttelijä. Esiinnytte kuusi kertaa viikossa. Menette teatteriin omalla autolla. Ette pidä metrosta ettekä taksista. Haluatte harjoitella vuorosanoja autossa. Ajoitte hiljattain kolarin, ja korttinne otettiin pois. Olitte juonut hieman. Selvisi myös, että näössänne on vikaa.”

Kafuku nyökkäsi. Tuntui kuin hän olisi kuunnellut kertomusta jonkun muun näkemästä unesta.

”Poliisi ohjasi minut silmälääkəriin tutkimuksiin. Siellä löytyi merkkejä glaukoomasta. Ilmeisesti minulla

on näkökentässä sokea alue. Oikeassa laidassa. En ollut huomannut sitä ollenkaan.”

Alkoholin määrä Kafukun veressä oli ollut vähäinen, ja siksi tieto ei ollut vuotanut julkisuuteen. Näkövaivojen takia Kafukun agenttitoimisto ei voinut kuitenkaan painaa onnettomuutta villaisella. Kafukun alentunut kyky havaita oikealta lähestyviä autoja saattaisi milloin tahansa johtaa uuteen onnettomuuteen. Siksi agenttitoimisto oli pyytänyt häntä pidättäytymään ajamasta autoa, kunnes silmälääkäri toteaisi näön palautuneen.

”Herra Kafuku”, Misaki sanoi. ”Voinko kutsua teitä herra Kafukuksi? Mikä oikea nimenne on?”

”Se on oikea nimeni”, Kafuku vastasi. Hänen sukunimensä kirjoitettiin kotia ja onnea tarkoittavilla merkeillä. ”Kuulostaahan se hyvänteiseltä, mutta ei se ole tainnut tuottaa meille yhtään onnea. Suvussa ei ole edes ketään rikasta.”

Kumpikaan ei puhunut hetkeen. Sitten Kafuku ilmoitti rahasumman, jonka agenttitoimisto oli valmis maksamaan kokopäiväiselle autonkuljettajalle kuukaudessa. Summa ei ollut erityisen suuri, mutta sen enempää toimistolta ei herunut. Vaikka Kafuku oli jossain määrin tunnettu näyttelijä, hänelle ei tarjottu päärooleja elokuvissa eikä televisiosarjoissa. Teatterityössä taas palkkiot olivat selvästi pienemmät kuin televisiossa. Hänen tasoiselleen näyttelijälle oli oikeastaan harvinaista yllisyyttä saada kokopäiväinen autonkuljettaja palvelukseensa toimiston kustannuksella edes määrääjäksi.

”Työajat riippuvat esitysten aikataulusta. Tällä hetkellä teen töitä lähinnä teatterissa, joten aamupäivisin en

tarvitse kyytiä. Voit halutessasi nukkua puolille päivin. Iltaisin voit lopettaa työt viimeistään yhdeltätoista. Sitä myöhemmin liikkuessani otan taksin. Yhden päivän viikossa voit pitää kokonaan vapaata.”

”Sopii minulle”, Misaki vastasi heti.

”Työ ei varmaankaan ole erityisen raskasta. Pahinta siinä on ehkä odottaminen toimeentulona”, Kafuku sanoi.

Misaki ei vastannut, mutta puristi huulensa yhteen. Hänen ilmeensä kertoi, että hän oli kokenut pahempiaakin asioita.

”Kun ajetaan katto auki, voit polttaa. Kun se on kiinni, haluaisin, että et polta”, Kafuku sanoi.

”Selvä.”

”Onko sinulla itselläsi mitään toivomuksia työn suhteen?”

”Ei mitään erityistä.” Misaki siristi silmiään, hengitti hitaasti sisään ja vaihtoi pienemmän vaihteen. Sitten hän sanoi: ”Pidän nimittäin tästä autosta.”

Kumpikaan ei puhunut paluumatkalla korjaamolle. Perillä Kafuku pyysi Ooban luokseen ja ilmoitti: ”Palkkaan hänet.”

Seuraavana päivänä Misakista tuli Kafukun autonkuljettaja. Hän saapui puoli neljältä iltapäivällä Kafukun kerrostaloasunnolle Ebisun kaupunginosassa, ajoi keltaisen Saabin ylös parkkihallista ja vei Kafukun Ginzassa sijaitsevaan teatteriin. Auton katto oli aina auki, ellei satanut. Menomatkoilla Kafuku kuunteli näytelmää kasettinauhalta ja toisti vuorosanojaan. Näytelmä oli

Anton Tšehovin Vanja-eno, joka oli sovitettu Meiji-kauden Japaniin. Kafuku esitti Vanja-enoa. Hän osasi vuorosanansa täydellisesti ulkoa, mutta niiden päivittäinen toistaminen sai hänen mielensä levolliseksi. Siitä oli tullut hänelle tapa.

Paluumatkoilla Kafuku kuunteli usein Beethovenin jousikvartettoja. Hän piti niistä paitsi siksi, että niitä saattoi kuunnella toistamiseen kyllästymättä, myös siksi, että niitä kuunnellessa oli mahdollista tehdä ajatustyötä tai olla päinvastoin ajattelematta mitään. Kun hän halusi kuulla jotain kevyempää, hän kuunteli vanhaa amerikkalaista rock-musiikkia: Beach Boysia, Rascalsia, Creedence Clearwater Revivalia ja Temptationsia. Kafukulle kappaleet olivat lapsuusajan hittejä. Misaki ei kommentoinut Kafukun musiikkivalintoja millään lailla. Kafukun oli mahdotonta päätellä, kuunteliko Misaki kappaleita mielellään vai vastentahtoisesti vai eikö hän kuullut niitä keskittymiseltään lainkaan. Misakin tunteita ei voinut lukea hänen kasvoiltaan.

Normaalisti Kafuku ei olisi pystynyt harjoittelemaan vuorosanojaan ääneen jonkun istuessa hänen vieressään, mutta Misakin läsnäolo ei häirinnyt häntä. Siinä mielessä Misakin ilmeettömyys oli Kafukulle eduksi. Vaikka Kafuku harjoitteli autossa vuorosanoja kuinka äänekkäästi tahansa, Misaki käyttäytyi kuin ei olisi kuullut sanaakaan. Ehkä hän ei kuullutkaan. Hän keskittyi ajamiseen täysin. Luultavasti hän vietti työaikansa jonkinlaisessa ajamisen synnyttämässä erikoisessa zen-tilassa.

Kafukulla ei ollut aavistustakaan, mitä Misaki ajatteli hänestä ihmisenä. Pitikö Misaki Kafukusta edes vähän vai oliko hän täysin välinpitämätön? Vai inhosiko hän Kafukua, mutta sieti tätä vain pitääkseen työpaikkansa? Kafukulle sillä ei ollut suurta merkitystä. Hän piti Misakin sulavasta ajotavasta, tämän vaitonaisuudesta ja siitä, että tämä piti tunteensa omana tietonaan.

Aina esityksen päätyttyä Kafuku pesi maskin pois, vaihtoi vaatteet ja poistui teatterista nopeasti. Hän ei mielellään viipynyt teatterissa työnsä päätyttyä. Hän ei myöskään juuri viettänyt vapaa-aikaa näyttelijäkollegoidensa kanssa. Esityksen jälkeen hän soitti Misakille ja pyysi tätä tulemaan teatterin takaovelle. Keltainen avo-Saab odotti häntä siellä. Vähän puoli yhdentoista jälkeen Kafuku oli kotonaan Ebisussa. Sama kaava toistui miltei joka päivä.

Joskus Kafukulla oli muitakin töitä. Kerran viikossa hänen oli käytävä televisiosarjan kuvauksissa. Se oli varsin tavallinen poliisisarja, mutta katsojaluvut olivat hyvät ja niin oli esiintymispalkkiokin. Kafuku esitti ennustajaa, joka avusti sarjan päähenkilöä, naispuolista etsivää. Saadakseen tuntumaa rooliinsa Kafuku kävi monta kertaa ulkona ennustajaksi pukeutuneena ja ennusteli ohikulkijoille. Hän ehti saada vähän mainettakin ennustuksiansa osuvuudesta. Televisiosarjan kuvaukset päättyivät aina ennen iltaa ja Kafuku kiirehti niiden jälkeen teatteriin Ginzaan. Se oli hänen viikoittaisen aikataulunsa tiukin kohta. Viikonloppuisin Kafuku piti päivänäytöksen jälkeen iltaluennon teatterikoulussa. Hän nautti nuorten

opettamisesta. Myös viikonlopputöissään Kafuku kävi autokyydillä. Misaki oli aina täsmällisesti paikalla vaa-dittuun aikaan ja hoiti työnsä ongelmitta. Kafuku tottui istumaan Saabinsa etupenkillä Misakin kyydissä. Joskus hän jopa vietti automatkan syvässä unessa.

Kun säät lämpenivät, Misaki riisui kalanruotokuvi-
oisen miesten takkinsa ja vaihtoi ohueen kesätakkiin. Töissä hänellä oli aina päällään jompikumpi takki. Se oli kai hänelle kuljettajan univormu. Kun alkukesän sateinen aika alkoi, auton katto oli usein suljettava.

Istuessaan autossaan Kafuku ajatteli usein edes-
mennyttä vaimoaan. Jostain syystä vaimo oli alkanut palata Kafukun mieleen aiempaa useammin Misakin aloitettua työnsä. Vaimokin oli ollut näyttelijä. Hän oli ollut Kafukua kaksi vuotta nuorempi kauniskasvoinen nainen. Kafukua pidettiin luonnenäyttelijänä, ja usein hänelle tarjottiin esitettäväksi sivuroolihahmoja, joissa oli jotain vähän erikoista tai poikkeavaa. Kafukun kasvot olivat ihanteellista soikeammat ja hänen hiuksensa olivat alkaneet harveta jo nuorella iällä. Hänen ulkonäkönsä ei sopinut päärooleihin. Sitä vastoin hänen vaimonsa oli ollut tunnettu kauneudestaan, mikä näkyi tämän saamista rooleissa ja niistä maksettavissa palkkioissa. Vuosien mittaan Kafuku oli kuitenkin alkanut saada persoonallisena luonnenäyttelijänä yleisöltä enemmän arvostusta kuin vaimonsa. Puolisot olivat silti aina kun-
nioittaneet toistensa työtä, eivätkä erot tulotasossa tai yleisön suosiossa olleet koskaan vaikeuttaneet heidän suhdettaan.

Kafuku oli rakastanut vaimoaan. Hän oli tuntenut voimakasta vetoa tätä kohtaan jo ensi tapaamisella 29 vuoden iässä, ja sama tunne oli säilynyt vaimon kuolemaan saakka. Kafuku oli ollut vaimonsa kuollessa 49 vuoden ikäinen. Hän ei ollut avioliittonsa aikana maannut kertaakaan toisen naisen kanssa. Tilaisuuksia siihen oli ollut, mutta hänen ei ollut koskaan tehnyt mieli tarttua niihin.

Kafukun vaimo sen sijaan oli joitain kertoja maannut muiden miesten kanssa. Sikäli kuin Kafuku tiesi, oli ollut neljä miestä, joiden kanssa hänen vaimollaan oli ollut heidän avioliittonsa aikana jossain määrin säännöllinen sukupuoliuhde. Vaimo oli tietenkin salannut suhteensa, mutta Kafuku oli joka kerran aavistanut heti vaimonsa olleen vieraan miehen vuoteessa. Kafukulla oli alun alkaenkin ollut silmää sellaisille asioille, ja hän oli rakastanut vaimoaan niin syvästi, ettei voinut olla huomaamatta sitä. Kumppanin henkilöllisyys Kafukun oli ollut helppoa päätellä vaimon puheesta ja äänensävyistä. Miehet olivat aina elokuvanäyttelijöitä, joiden kanssa vaimo esiintyi. Useimmat olivat vaimoa nuorempia. Suhde kesti yleensä kuvauksien ajan, siis joitain kuukausia. Kuvausten loputtua suhteet ilmeisesti päättyivät itsestään. Niin oli käynyt Kafukun tietojen mukaan neljästi.

Kafuku ei silloin ymmärtänyt, miksi hänen vaimonsa oli muiden miesten kanssa. Eikä hän ymmärtänyt sitä vielääkään. Kafukun ja hänen vaimonsa suhde niin puolisoina kuin arkielämän kumppaneinakin säilyi hyvänä koko avioliiton ajan. Vapaa-ajallaan he puhuivat näkemyksistään innokkaasti ja rehellisesti. He pyrkivät

HARUKI MURAKAMIN (s. 1949) kirjoista otetaan Japanissa miljoonapainoksia. Murakamin kansainvälinen suosio on liki yhtä suurta. Hän on julkaissut romaaneja, novelleja ja tietokirjoja, joita on käännetty yli 40 kielelle. Lisäksi hän on kääntänyt japaniksi amerikkalaista kirjallisuutta, mm. John Irvingiä, F. Scott Fitzgeraldia ja Raymond Carveria. Hän on opiskellut elokuva-alaa ja pyörittänyt jazzklubia. Murakamin romaanista *Norwegian Wood* on tehty myös suosittu elokuva.

Miehiä ilman naisia on huikea tarinakokoelma, jossa yhdistyvät nautinnollisesti surumielisyys, huumori ja fantasia. Hämmästyttävän kekseliääseen tapaansa Murakami kertoo kaipuusta ja himosta, unohtumattomista naisista ja tunteellisista miehistä.

”Haruki Murakamin kertomuksissa on se ongelma, että luettuasi yhden haluat lisää Haruki Murakamin kertomuksia... Niissä kaikissa näkyy mestarillinen mielikuvitus, joka voi johdattaa lukijan melkein huomauttamatta todellisuudesta muistojen tai fantasian tai unen maailmaan.”

DALLAS MORNING NEWS

Päällys: Jussi Kaakinen

#kirja WWW.KIRJA.FI	 9 789513 190439	
	84.2 ISBN 978-951-31-9043-9	